

Det er næsten for meget! ... Ugebrev nr. 3, 24. juni 2000

Solen har nu bagt ned 24 timer i døgnet næsten uafbrudt i tre uger. Et så flot vejr har vi ikke tidligere oplevet i de seks år, vi nu har været i Zackenberg. Da vi afbrændte Philipsens 'flotte' heks i går aftes, var det blik stille og midnatssol. Man fristes til at tro, at 'mangelen' på især tåge, der ellers er polaregnes plage nr. 2 (efter myggene, som netop nu myldrer frem), skyldes, at den faste is strækker sig ubrudt mindst 30-40 km mod øst. Først udenfor denne iskant giver det åbne vand mellem drivisens mere spredte isflager og skosser mulighed for tågedannelse. De andre år har iskanten ligget et godt stykke inde i munden af den fjord, Young Sund, som vi bor ved, kun 20 km herfra. Fast-isen, der jo bliver op mod 2 m tyk i løbet af vinteren, bryder først op sidst i juli, så der er længe endnu.

Det er ikke det eneste usædvanlige ved denne sæson. Vi har heller ikke tidligere oplevet så lidt sne og en så hurtig og tidlig afsmeltning. Ved vores snedybdemåler nåede snedækket kun op på 40 cm mod 140 cm sidste år, og allerede nu er sneen stort set forsvundet, når bortses fra de mange store snefaner rundt om i terrænet. Sidste år, der ganske vist var et meget snerigt år, kunne vi løbe på ski til ind i juli!

Den tidlige snesmeltning og det solrige vejr har medført, at blomstringen hos de plantearter, som vi monitorer (registrerer år ud og år ind), er meget tidlig. Det giver planterne mulighed for at udvikle frøene i tide, inden vinteren begynder allerede omkring 1. september. Så sådanne gunstige år er givet af stor betydning for planternes formering.

En anden gunstig effekt er, at plantevæksten også er tidligt i gang til gavn for dalens mange moskusokser, som nu optræder i større og større antal her i lavlandet. Netop nu går der 11 okser lige på den anden side af elven, hvoraf to er kalve fra i år og to fra sidste år. De prøver igen og igen at forcere vandmasserne, men har indtil nu måtte give op hver gang. De mener åbenbart, at græsset er grønnere på denne side. Det er ellers ikke fordi, der er ret meget vand i elven. Man kunne vade over for få dage siden, igen fordi der ikke har været ret meget sne.

Lemmingerne nyder til gengæld ikke godt af den tidlige plantevækst af den simple årsag, at der næsten ikke er nogen af disse små gnavere i år. Dels var bestanden i forvejen for nedadgående, og dels har det ringe snedække sikkert gavnnet rævenes muligheder for at finde deres reder under sneen. Inden længe skal vi i gang med den store kortlægning af vinterrederne i det 2,5 km² undersøgelsesområde, så får vi se, hvor meget aktivitet der faktisk har været i vinter.

Fuglene stortrives. Tidlig snesmeltning og solrigt vejr giver optimale ynglemuligheder for tundraens mange vadefugle. Dels kan de komme tidligt i gang med æglægningen, og dels er der tonsvis af insekter og edderkopper at leve af. Den årlige totalkortlægning af ynglefuglene i vores 19 km² fugleundersøgelsesområde gav tal i samme størrelsesorden som i de gode år 1996-98. De reder, vi hidtil har fundet, tyder på en meget tidlig ynglesæson. Det giver ligesom for planterne optimale chancer for en god reproduktion, fordi ungerne får ekstra lang tid til at vokse sig store og stærke inden det krævende efterårstræk over Nordatlanten til Vesteuropa og Vestafrika, hvor de fleste af fuglene herfra overvintrer.

Hertil kommer, at det lave antal lemminger for andet år i træk betyder, at vi har relativt få ræve i området. Det er en stor fordel for tundraens fugle, som jo alle må lægge deres æg på jorden, let tilgængeligt for sultne ræve.

Kjoverne ('rovmåger') har derimod ikke meget ud af de gode forhold, for de er helt afhængige af rigeligt med lemminger for at kunne yngle. De få par, der hidtil har lagt æg, må klare sig på insekter og edderkopper, men det er ikke 'fugls føde' for kjover, og det er tvivlsomt, om nogen af dem får noget ud af anstrengelserne.

Men alt det får vi svar på i løbet af sommerens fortsatte undersøgelser. Der er lang vej endnu, før regnskabet kan gøres op for planter, insekter, fugle og pattedyr. Der kan nå at ske meget, som kan vende op og ned på det hele.

Grænsen mellem succes og fiasko for floraen og faunaen er ofte hårfin på disse breddegrader. Det er netop formålet med undersøgelserne heroppe. For første gang har vi mulighed for at få indblik i den naturlige økologiske variation i højarktisk Grønland. En sådan indsigt er en forudsætning for at kunne påvise effekterne af de klimaændringer, der forventes i fremtiden, hvad enten de så er naturlige eller menneskeskabte.

/Hans Meltofte